

ASTRUP SKOLE

SEKSUALPOLITIK

HVORFOR EN SEKSUALPOLITIK?

Formålet med at have en seksualpolitik på Astrup Skole er at skabe klarhed og rimelige rammer for, hvad der er socialt acceptabelt eller direkte lovpligtigt, således at alle på skolen kan føle sig respekteret og føle tryghed, også i situationer, hvor seksualitet spiller en rolle.

VISION:

- At alle elever får mulighed for at udvikle en sund seksualitet, og at vi kan medvirke til, at elever ikke bliver udsat for eller begår seksuelle krænkelser.
- At nedbringe risikoen for, at elever udsættes for seksuelle krænkelser, og at skolen bliver bedre til at håndtere eventuelle mistanker.

MÅL:

- At skabe et godt miljø omkring seksualundervisning præget af tryghed og tillid
- At medarbejdere og ledelse får viden og redskaber til at forebygge seksuelle overgreb
- At skolen bliver bedre til at håndtere eventuelle mistanker
- At eleverne får et sundt forhold til deres krop

DEFINITION af SEKSUALITET:

WHO har lavet en definition på seksualitet, som vi på her på skolen har valgt at tage udgangspunkt i, når vi snakker seksualitet:

Seksualitet er en integreret del af ethvert menneskes personlighed.

Den er et basalt behov, og et aspekt af det at være menneske, som ikke kan adskilles fra andre aspekter i livet.

Seksualitet er ikke synonymt med samleje. Det handler ikke om, hvorvidt vi har orgasme eller ej, og endelig er det ikke summen af vort erotiske liv.

Dette kan være en del af vor seksualitet, men behøver ikke at være det. Seksualitet er så meget mere. Det er hvad der driver os til at søge kærlighed, varme, og intimitet. Den bliver udtrykt i den måde, vi føler, bevæger os på, rører ved og bliver rørt ved.

Det er ligeså meget dette at være sensuel, som at være seksuel.

Seksualitet har indflydelse på vore tanker, følelser, handlinger og samhandling og derved på vor mentale og fysiske helse. Og da helse er en fundamental menneskeret, så må også seksuel helse være en basal menneskeret.

UNDERVISNINGSMINISTERIETS FÆLLES MÅL 2009

- SUNDHEDS- OG SEKSUALUNDERVISNING OG FAMILIEKUNDSKAB

Specialskolerne skal, som alle andre skoler leve op til de målsætninger, Undervisningsministeriet har beskrevet i "Fælles mål 2009, Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab" (Fremover: Fælles mål SSF). Specialskolerne skal dog tilpasse undervisningen til de enkelte elever og har derfor mulighed for at differentiere undervisningen efter elevernes behov.

Fælles mål SSF er delt ind i trinmål for 3., 6. og 9. klasse, hvor den beskriver hvilke kundskaber og færdigheder eleverne skal have tilegnet sig efter de tre klassestrin. For at komme godt i gang med undervisningen kan man eventuelt dele undervisningen op i temaer. En opdeling i temaer kan gøre det nemmere at overskue, om man har været rundt omkring de forskellige emner i Fælles mål SSF.

0.-3. klasse

Trinmål for 0.-3. klasse lyder bl.a. således:

- lytte til egen krop og dens reaktioner
- fortælle om drenge- og pigeroller
- fortælle om egne grænser og acceptere andres grænser
- fortælle om, hvad der gør børn og voksne glade og kede af det
- samtale om betydningen af omsorg og nære relationer
- drøfte egne og andres behov for støtte og hjælp

3.-6. klasse

Trinmål for 3.-6. klasse lyder bl.a. således:

- kende til fysiske og psykiske forandringer i forbindelse med puberteten
- diskutere kønsrollers betydning for egen udvikling og klassens sociale miljø
- aflæse og begrunde følelsesmæssige reaktioner
- sammenligne forskellige former for bolig- og familieformer
- vurdere egne og andres positive og negative deltagelse i sociale netværk
- fortælle om de mest udbredte kønssygdomme

6.-9. klasse

Trinmål for 6.-9. klasse lyder bl.a. således:

- beskrive fysiske og psykiske faktorer og diskutere deres samspil og indvirkning på sundhed og seksualitet
- forstå og forholde sig til sociale og samfundsmæssige påvirkninger af identitet, kønsroller og seksualitet, herunder betydningen af kulturelle normer, medier og venner
- gøre rede for, hvordan følelser og kærlighed har betydning for sundhed, seksualitet og familieliv
- diskutere sundhed, seksualitet og familieliv i historiske, globale og internationale perspektiver
- diskutere, hvordan negative konsekvenser af seksualitet kan undgås

Undervisningsmidler:

Skolen har indkøbt og samlet en række relevante undervisningsmaterialer, som kan anvendes i forbindelse med seksualundervisningen. Materialet er placeret på skolens bibliotek.

RETNINGSLINJER I FORHOLD TIL ELEVERNE OG SAMVÆRET MELLEM MEDARBEJDER OG ELEV

Eleverne skal have mulighed for at udvikle en naturlig interesse for eget og modsatte køn med den overvågning, der er nødvendig for at sikre, at ingens grænser bliver overskredet.

- Eleverne har – med mindre særlige behov gør sig gældende - ret til private toiletbesøg, det vil sige alene og med lukket dør.
- Eleverne må ikke gå to eller flere på toilettet.
- På Astrup Specialskole kan både mandlige og kvindelige medarbejdere hjælpe / skifte eleverne på toilettet. Vi tager dog hensyn til elevernes individuelle blufærdighed og / eller ønsker og tilstræber at tilpasse praksis efter dette. Så vidt det er muligt har elever over 12 år ret til en ansat af samme køn ved omklædning, bad og evt. hjælp til toiletbesøg / bleskift.
- I forbindelse med idræts- og svømmeundervisningen bader og klæder drenge og piger som udgangspunkt om hver for sig. Kun i meget særlige tilfælde accepteres, at drenge og piger bader og klæder om sammen. I så fald vil der være tale om enkelte elever med meget særlige behov og det vil ske under hensyntagen til elevernes alder og blufærdighedsgrænse. I svømmehallen skal piger og kvindelige badende bruge badedragt (ikke bikini).
- Eleverne må gerne være kærester og de må holde i hånd, men ingen kys og kram i skoletiden!
- På Astrup Specialskole accepterer vi, at elever sidder på skødet af voksne, ligesom eleverne får knus og kram af de voksne efter behov. Den enkelte medarbejder skal være bevidst om egne grænser og beskytte sig selv i forhold til eventuelle misforståelser i kontakten.
- Når eleverne har brug for hjælp til personlig hygiejne, skal man i samarbejde med forældrene blive enige om, hvilken konkret hjælp, der er brug for og hvordan den ydes. Øvrige personer i gruppen orienteres.
- Eleverne skal bevidstgøres om egen seksuel udstråling ved f.eks. påklædning.

MEDARBEJDERNES FORPLIGTELSE

Eleverne modtager seksualundervisning efter folkeskoleloven, og kan ikke fritages fra denne undervisning.

- Personalet har pligt til at orientere kolleger og forældre om observationer og eventuel uhensigtsmæssig seksuel adfærd blandt eleverne.
- Personalet må/skal ikke finde sig i sexchikane, dvs. grænseoverskridende handlinger fra elever.
- Personalet skal have en bevidsthed om egen seksuel udstråling ved fx påklædning, specielt i forhold til ældre elever.
- Alle medarbejdere på Astrup Specialskole skal være åbne over for elevernes henvendelser omkring seksualitet og besvare elevernes spørgsmål på en saglig og professionel måde. Hvis en medarbejder ikke kan besvare en elevs spørgsmål skal pågældende medarbejder få en kollega til at kontakte eleven og besvare dennes henvendelse.
- Alle skolens medarbejdere skal være bekendt med indholdet i skolens seksualpolitik og beredskabsplan.
- Skoleledelsen præsenterer seksualpolitikken for eksterne samarbejdspartnere med opfordring til, at man dels orienterer sig i politikken dels efterlever den.

FORÆLDRESAMARBEJDE

- Seksualpolitiken er udarbejdet i samarbejde med to forældrerepræsentanter i skolebestyrelsen.
- Politiken drøftes på et fællesmøde mellem skolebestyrelsen og skolens pædagogiske medarbejdere i efteråret 2013.
- Skolebestyrelsen inddrages, når seksualpolitiken skal godkendes, og hver gang den skal revideres.
- Seksualpolitiken er tilgængelig på skolens hjemmeside og Forældreintra, så forældrene altid har adgang til den.
- Medarbejderne kontakter hjemmet, hvis der er behov for at drøfte og iværksætte tiltag i forhold til f.eks. hygiejne, grænseoverskridende adfærd m.v.
- Forældrene kan til enhver tid drøfte seksuelle emner med det uddannede personale på skolen, når de finder det relevant for deres barns trivsel og udvikling
- På samme måde kan medarbejderne drøfte barnets / den unges seksualitet med forældrene f.eks. ved skole-hjemsamtalerne.

SEKSUELLE OVERGREB – LOVGIVNING OG DEFINITIONER

Straffelovens definition

Straffeloven definerer seksuelle overgreb i tre kategorier:

- Samleje
- Anden kønslig omgang end samleje – oralsex, analt samleje, fingre/genstande i skede eller anus
- Blufærdighedskrænkelser – blotteri, beføling, beluring

I relation til børn og unge:

- Køb af seksuelle ydelser fra et barn/ung under 18 år
- Pornografisk fotografering eller filmoptagelse af børn under 15 år

Relevante paragraffer

De mest relevante paragraffer i Straffeloven i forhold til seksuelle overgreb er:

§ 216 populært kaldet "voldtægtsparagraffen". Paragraffen indeholder bestemmelser om straf for at tiltvinge sig samleje ved vold eller trussel om vold. At sætte en person i en tilstand, hvor han eller hun er ude af stand til at modsætte sig handlingen, sidestilles med vold.

Samleje tiltvunget ved vold eller trussel om vold kan straffes med fængsel indtil 8 år. Straffen kan stige til fængsel i 12 år, hvis voldtægten har haft en særlig farlig karakter, eller hvis der i øvrigt er særligt skærpende omstændigheder.

§ 218 handler specifikt om overgreb på mennesker med psykiske handicap (i Straffeloven benævnes det mentalt retardering). Det handler fx om mennesker med udviklingshæmning, autisme eller hjerneskade. Hvis man udnytter personens psykiske handicap til at skaffe sig samleje, kan det straffes med fængsel i indtil 4 år. Medmindre forholdet er omfattet af § 216.

§ 219 siger, at hvis en ansat på bl.a. børne- eller ungdomshjem eller institutioner for personer med vidtgående psykiske handicap har samleje med en person, der opholder sig på institutionen, kan den ansatte straffes med fængsel indtil 4 år.

§ 222 siger, at samleje med et barn under 15 år straffes med fængsel indtil 8 år. Hvis barnet er under 12 år, eller hvis gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved tvang eller fremsættelse af trusler, kan vedkommende straffes med fængsel indtil 12 år.

§ 223 siger, at hvis adoptivforældre, stedforældre, plejeforældre eller fagfolk, der har til opgave at undervise og opdrage en person under 18 år, har samleje med barnet/den unge, kan det straffes med fængsel indtil 4 år.

§ 223 a siger, at hvis man har samleje med en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling, kan det straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Andre definitioner på seksuelle overgreb

Et seksuelt overgreb er, når nogen tvinges til at foretage seksuelle handlinger eller involveres i seksuelle aktiviteter, som man ikke ønsker eller ikke kan forstå konsekvenserne af og derfor ikke er i stand til at give samtykke til.

Et seksuelt overgreb kan involvere fysisk kontakt, men behøver ikke at gøre det. Et seksuelt overgreb kan fx være:

- Krænkeren tvinger offeret til samleje
- Krænkeren tvinger offeret til oralsex
- Krænkeren berører offerets kønsorganer
- Krænkeren berører andre dele af offerets krop, fx brysterne
- Offeret tvinges til at berøre krænkerens kønsorganer eller tvinges til samleje
- Offeret tvinges til at klæde sig af
- Offeret tvinges til at se på pornografiske billeder
- Krænkeren blottet sig for offeret
- Offeret udsættes for seksuel chikane

TEGN OG SIGNALER PÅ OVERGREB

Det er vigtigt at kende tegn og signaler på, at en elev kan have været udsat for et seksuelt overgreb. Nogle tegn er tydelige, andre er svære at få øje på. Listen her er ikke en facitliste, men eksempler på tegn og signaler på, at et barn mistrives, måske som følge af overgreb.

Adfærdsmæssige tegn på overgreb

- Ændret personlighed eller adfærd
 - Eleven siger og gør ting, som han eller hun ikke plejer, fx: græder umotiveret, er angst, har svært ved at koncentrere sig og svært ved at skabe sociale kontakter
- Manglende lyst til eller er bange for at være på bestemte steder, fx: gå i skole, fritidsklub, bosted, dagtilbud
- Manglende lyst til eller er bange for at være sammen med bestemte personer
- Depression
 - Eleven bliver indadvendt og ulykkelig
- Lav selvfølelse
 - Eleven mister troen på sig selv, bliver meget usikker og selvudslettende
- Tilbagetrækning
 - Eleven mister kontakten med vennerne eller holder op med at gå ud
- Søvnløshed
 - Eleven kan ikke falde i søvn, sover dårligt eller har gentagne mareridt
- Forringet taleevne eller indlæringssevne
 - Eleven kan ikke huske ord, begynder at stamme og får sværere ved at lære nyt
 - Nægter at tale om bestemte ting, bestemte hemmeligheder
- Tab af færdigheder
 - Eleven kan ikke længere gøre ting, som han eller hun kunne tidligere
- Spiseforstyrrelser
 - Eleven spiser ikke eller spiser usædvanligt meget
- Selvskadende adfærd
 - Eleven slår, sparker, kradser eller bider sig selv – eller skader sig selv på andre måder

- Udadreagerende adfærd
 - Eleven slår, sparker, kradser eller bider – eller laver skader på andre måder
- Overdreven fokus på sex
 - Eleven gør overdrevne seksuelle tilnærmelser, blotter sig eller rører ved sig selv foran andre, har stærkt seksualiseret sprogbrug.

Fysiske tegn på overgreb

- Blå mærker, sår, rifter, hævelser og andre tegn på fysisk vold
- Rifter, ømhed, ubehag, væske eller blod ved kønsorganerne
- Tøj, som er revet i stykker eller forsvundet
- Uforklarlig graviditet eller kønssygdomme
- Uforklarlige sygdomssymptomer som fx mavepine, hovedpine, gentagne urinvejsinfektioner

Tegn på krænkende adfærd

Nogle elever kan udvise krænkende adfærd. Adfærden kan udvikle sig til, at de begår krænkelser eller seksuelle overgreb mod andre. Den kan også være tegn på, at eleven mistrives eller selv har været udsat for en seksuel krænkelse.

Tegn på krænkende adfærd:

- Manglende forståelse
 - Elevens forståelse af sociale normer er begrænset, og derfor kan han eller hun have svært ved at udvise en social acceptabel adfærd.
- Overdreven fokus på sex
 - Eleven gør overdrevne seksuelle tilnærmelser, blotter sig eller rører ved sig selv foran andre.
- Seksualiseret sprog
- Egen udsathed
 - Eleven har ofte selv være udsat for vold, været vidne til vold eller været udsat for seksuelle overgreb.
- Manglende empati
 - Eleven mangler evne til at vise empati og er ofte ikke selv klar over, at han eller hun har gjort noget galt.

Kilde www.forebygovergreb.dk

SKÆRPET UNDERRETNINGSPLIGT, TAVSHEDSPLIGT, VÆRDISPRINGSREGLER

Skærpet underretningspligt

Hvis du har mistanke om, at et barns mistrivsel kan skyldes seksuelt overgreb, skal du underrette kommunens socialforvaltning.

Alle offentligt ansatte på børne- og ungeområdet har skærpet underretningspligt. Ifølge Serviceloven skal du underrette kommunen, hvis du får kendskab til forhold, der giver formodning om, at et barn eller en ung under 18 år har behov for særlig støtte.

Underretningspligten er personlig. Det betyder, at du har pligt til at lave en underretning, også selvom din leder ikke er enig i din vurdering eller bekymring. Formålet med underretningen er at sikre hurtig hjælp til barnet og familien, hvis der er behov for det. Underretningen dokumenterer faktiske forhold og er et arbejdsredskab i sagsbehandlingsprocessen.

Når sagen er indberettet til kommunen, er den ude af dine hænder. Som underretter bliver du sjældent involveret i og informeret om sagens videre gang, og du kan ikke kræve at få oplysninger om sagen.

Reglerne om underretningspligt og skærpet underretningspligt fremgår af Servicelovens § 153 og 154.

Læs mere på www.forebygovergreb.dk under "Reager på mistanke". Her finder du også et underretningsskema.

Tavshedspligt

Fagpersoner er underlagt særlige regler om tavshedspligt. Tavshedspligt betyder ikke, at man har pligt til at være tavs – men at man skal have tilladelse til at tale.

Ifølge Forvaltningslovens § 27 har enhver, der virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger. Det gælder fx væsentlige sociale problemer, helbredsforhold, misbrug, seksuelle forhold, strafbare forhold, religiøse, politiske og foreningsmæssige forhold.

Værdispringsreglen - videregivelse af oplysninger

Som fagperson er du underlagt tavshedspligt, men i særlige tilfælde har du ifølge forvaltningslovens § 28, stk. 2 mulighed for at bryde tavshedspligten. Dette kaldes "værdispringsreglen". Værdispringsreglen træder i kraft, når videregivelsen af oplysninger overstiger hensynet til de interesserede, der begrundet hemmeligholdelsen, herunder hensynet til den, oplysningerne angår.

I vejledning om tavshedspligt af 2006 nr. 86 punkt 7 beskrives værdispringsreglen således; "Denne undtagelse har fået betegnelsen "værdispringsreglen", fordi der skal foretages en afvejning af på den ene side den interesse, som den oplysningen vedrører har i, at oplysningen hemmeligholdes, og på den anden side karakteren og betydningen af de private eller offentlige

interesser, der kan begrunde, at oplysningen videregives til en anden forvaltningsmyndighed.”

Undtagelser, hvor det kan tillades at omtale en persons private liv:

- Hvis der er samtykke.
- Hvis der er forhold, der giver lovhjemmel til at bryde tavshedspligten (fx underretnings-pligten for børn og unge).
- Hvis videregivelse af oplysninger overstiger hensynet til ikke at videregive oplysningerne (fx for at kunne tage tilstrækkeligt vare på en elev).
- Hvis oplysningerne er nødvendige for sagens behandling.

Det er tilladt at videregive relevante oplysninger inden for samme forvaltning, men på tværs af forvaltninger skal der være samtykke fra den eller de personer, oplysningerne vedrører.

*Behandlet på fællesmøde mellem skolebestyrelse og skolens pædagogiske medarbejdere i oktober 2013
Godkendt i skolebestyrelsen november 2013.*